

Vallekilde, d.4de Januar 1913

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev; det kom til nytår, og nu skal skib derop igen på Tirsdag hører jeg, så må jeg se at få en hilsen med. Jeg vil håbe, I har haft en god juk, og at lille Johannes er kommen sig igen, der kan let ske noget med de kære børn. Jeg håber, I har haft en god jul deroppe, hvor der er børn i huset, synes jeg altid, der er juleglæde, de kender ikke til synd og sorg, der formørker glæden for os andre. Rejste Eders elever, eller beholdt I dem hjemme, det er bedst, når de rejser, så er der mere fred i huset. Her rejste de fleste, der blev ikke mere en en 8-9 stykker tilbage, og det er jo kun få af flokken her. Færingen blev her, han har jo inegn bekendte her i landet, jeg har ikke det set meget til ham i julen, han holder sig til kammeraterne; jeg tror, han er rigtig flink. Jeg har ellers i julen mest været ved børnene, Folke og Niels var begge syge i juletiden, og for Folke skulde jeg læse og fortælle historier for Niels. For Folke læste jeg ” Erik Menveds barndom”, men han komsig hurtig så kunde han selv læse. Niels vil i denne tid helst høre om ”Store Claus og lille Claus”, jeg fortæller ham også ”Gyvrrinnarhol” og ”Kolakrøkn”, naturligvis i oversættelse, som jeg bedst kan. Jeg har også fortalt dem ”Føroyingasøga” så godt jeg har kunnet, og den vilde de større også gerne være med til at høre. Vagn, der er 7 år, sagde: ”Det var dog skidt, at Sigmund blev dræbt”. Jeg har ellers mest været inde i julen, det eneste sted jeg en enkelt gang har været er oppe hos Jens Lunds. Du husker nok snedkeren, de boede lige overfor håndværkerskolen. Deres yngste datter, en pige på 16 år, ligger for døden af tuberkulose, og en søn på 24 har været to gange på sanatorium, han går og hiver, og kommer sig vel heller ikke. En søn døde af samme sygdom for nogen år siden, han var snedker og rejste i Tyskland, hvor han blev så hårdt angreben, at hans fader måtte hente ham hjem, og han levede så ikke mere en tre uger efter hjemkomsten. Datteren Olga var vist på skolen den sommer, Du var her, men hun var nu ikke af dem, der var let at komme nær, så hende kendte Du vel ikke noget til. Der er så mange unge der er syge. Kristoffer Guldhammers næstældste datter, Elisabeth, ligger og tæres hen, uden at lægerne siger hvad hun fejler, det er en mavesygdom, men de har ikke fået at vide, hvad det er. Der har været tale om, at hun skulde ind på rigshospitalet, hvor hun har været en gang før, men hendes moder skrev til mig før jul, at hun troede ikke Elisabeth var i stand til at rejse derind. Det er så strængt for dem.

Ellers er der ikke noget særligt her, jeg kommer næsten aldrig på Solbakken nu, jeg savner meget Kristoffers, op til dem smuttede jeg tit. Hanne Bentsen savner jeg også, hun var altid god. Hvor dog mange af de gamle venner er dels døde og dels rejst bort i de sidste år. En nyhed kan jeg fortælle Dig, Knud Bentsen er bleven forlovet, han har nu ikke hastet så meget. Jeg har nok fortalt Dig, at han har købt en gård i Odsherred, han kærester er også derindefra, hun er en kusine til Helges kone, hendes moder var som ganske ung pige her på skolen sammen med mig. Jeg hørte Asta og Jakob Sejer talte om, at Knud så de slet ikke noget til i julen, han var så optaget af kæresten.

Fra Marie og Sanne i Amerika har jeg fået brev, og jeg skal hilse fra dem begge, de havde det alle godt derovre. Fra Mads har jeg fået kort, nytårsaften skulde han til Valby til Asgeir; juleaften skulde han til Lütseinnerne sammen med nogen andre Færinger. Til jul firk jeg af Aksel Fredslund og han kone bogen om den norske lægprædikant ”Hans Nielsen Hauge”; det er en udmærket bog, forfatteren hedder Bull. Jeg ved ikke, om I kender den, han har været en mærkelig mand, og i Norge bærer vist den dag i dag præg af hans forkyndelse og hans stærke personlighed.

Hils nu Din mand og alle de søde børn mange gange. Godt og glædeligt nytår!

Lev så vel, kære Sanne! Mange kærlige hilsener til Dig fra Din

Bette faster.

Hils hjemme på Huse, når Du kommer der. Hvordan mon Din fader lever i vinter. Hils i Sandegærde og sig Marie tak for kortet, hun sendte mig.

Vallekilde, d.28de Marts 1913

Kære Sanne!

Tak for Dit brev og det dejlige billede af børnene, hvor er de dog søde og yndige, sådan som lille Johannes må Din fader have set ud, da han var to år gammel. Det må have været i den alder, at han, da han var og "sætte kopper", vilde have sin kjole på, den gang fik de ikke så tidlig bukser på so nu, sagde til doktoren "dæ mær tørva mín, illi gína", har Du ikke hørt den historie. Sådan et frejdigt lille ansigt, som jeg tænker Din fader har haft, har lille Johannes. Sigrig og Bergliot ligner deres fader, særlig Sigrig. Jeg ved ikke, om jeg får skrevet igen inden Din fødselsdag, jeg har endnu ingen fartplan fået, så jeg ved ikke, om der går andre skibe en "Tjaldur" inden d.19de April, og jeg sender Dig derfor nu min fødselsdagshilsen og ønsker Dig et godt og velsignet år! Vil Du have dette gamle skabilkenhoved, ansigtet er godt nok, men mit pæne silkesjal, som jeg fik af Sanne i Amerika til jul, er ikke kommet til at sidde godt, og det er fotografens skyld.

I aftenhar pigerne gymnastikopvisning her på skolen, og så skal alle have chokolade; det husker Du nok. Der er ikke mange af eleverne tilbage, de fleste rejste til påske; Færingen er her endnu, han skal på handelskursus til Maj, jeg ved ikke, hvor han skal være i April. Der er mange elever til sommer, jeg tror nok 2000, det er næsten for mange. Hvordan går det Eder, kære Sanne, hvor mange mon I får til sommer, jeg tænker meget på Eder, det er så strængt at arbejde, når det kun bliver så lidt påskønnet. Jeg vil ønske Eder kræfter til at holde ud, så kommer der, om Gud vil, bedre tider, det håber vi da.

Det var trist, at Johanne har været syg, det er slemt med gigt, den er ikke så let at blive af med igen, når den først tager fat for alvor, mon hun nu har haft nogen ordentlig hjælp, det er vist ikke så nemt at få nogen piger, der er noget ved der henne, pigerne vil heller gå i fisken end tjene, det er jo et friere liv. Nu vilde jeg ønske, at jeg snart hørte fra Johanne, at hun var kommen sig.

I dag er det Knud Bentsens bryllupsdag. Brylluppet står i brudens hjem og der er vist kun den nærmeste slægt med. Gamle Bentsen og Dagny skulde derind hørte jeg. De bliver viede i brudens sognekirke i Egebjerg, og de har vist en rigtig rar præst derinde. Din mand og Rasmus kendte jo Even Marstrand, han har nu opgivet at være højskolelærer og er bleven præst, han er kaldskapellan i Højby sogn i Odsherred, jeg ved ikke, hvordan folk er tilfreds med ham, det er ikke så længe siden, han kom dertil. Vores præst her i Vallekilde rejser nok snart herfra, jeg har måske fortalt Dig, at han har arvet to herregårde efter sin onkel og plejefader Fønnesbech Wulff, og lader det til, han vil opgive præstegæringen og blive herremand. Begge dele kan ikke forenes, at være valgmenighedspræst for en landsbymenighed, der mest består af småkårsfolk, og at være godsejer kan ikke godt forenes, ingen kan tjene to herrer. Jeg har hørt, at der er nogen, der har talt om, at vi måske kunde få Helveg tilbage hertil, men det tror jeg ikke, han vil. Han kommer her d.9de April og taler, og så kan de spørge ham, men jeg tror ikke, han gør det.

På Søndag skal Thomas Hansen næstældste datter konfirmeres, og de har bedt mig komme derud, og det tænker jeg også, jeg gør. Eva er syg og ligger stadig, det er så strængt for dem. Else sagde, den dag hun var herinde og bad mig komme derud, at hun håbede moder blev så rask at hun kunde komme op konfirmationssøndagen. Da Sigrig blev konfirmeret, var hun på sanatoriet.

p.t. Holbæk, d.31/3-13

Her slutter jeg så mit brev, jeg skal hilse fra Eva og Thomas. E. har det ikke godt, hun prøvede at være oppe i går, men var så træt, så træt. I dag har jeg besøgt Nina Johannesen hun har et brøudsalg her i Holbæk.

Hils nu alle derhjemme, og de kærligste hilsener får Du, Simon og børnene. Lev vel, Gud i vold!
Din Bette faster

Hils Thuri, jeg håber, hun tænker på billedet til mig. Nu lægger jeg for 25 øre frimærker i brevet, så håber jeg Du vil sende mig en fartplan, den kan jo godt lige i et brev.

Det gik e danske gymnaster udmærket i Paris, Fransk mændene var helt begejstrede for dem, og da de marcherede ud af salen til tonerne af Marseillaisen, kendte jubelen ingen grænser. Det var også et hold smukke mennesker, der var dernede.

Vallekilde, d.25de April 1913

Kære Sanne!

Tak for brevet og fartplanen, jeg er glad for, at jeg har fået den. Det må være en travl tid for Dig, når Du ingen pige har, der er meget, der skal gøres hver dag i et hus hvor der er så mange børn, og Du skal jo også have huset i stand til Maj. April er altid en rodemåned på højskolerne, det er den i høj grad her. Bare I kunde få nogen flere piger til sommer, kunde I endda få 10, men det er jo sådan, at de heller vil ud og se sig om. Der er mældt tre Færinger her til skolen, en fra Suderø og to fra Thorshavn, den ene af thorshavnerne må være datter af en af Rubeksønnerne, jeg ved ikke, hvad den anden hedder.

Nu er det så afgjort at pastor Wulff rejser, han har opsagt stillingen til 1ste Oktober, så nu skal der jo søges om en igen. Jeg har hørt, at der er nogen, der er stemt for at forespørge Pastor Ludvig i København, om han kunde have lyst at komme herud, men der er vist ikke noget bestemt endnu. Jeg hører så lidt om det, det er noget, der drøftes i de højere lag. Jeg kan ikke rigtig forstå, at en mand, der, som det lader til, har elsket sin præstegæring, kan forlade den for gods og guld, men det har nu en gang stor magt over mennesker, mammon er en stormagt i verden.

Det er trist, at Maries hals er bleven så dårlig, bare hun så kan få nogen hjælp hernede. Hvis hun på nogen måde kan komme herud, så tænker jeg ikke, hun går Vallekilde dør forbi. Hils hende og sig, at jeg lige har fået min stue gjort sommerren, og den er nu helt hyggelig at modtage hende i, når hun kommer. Hvem skal passe huset og børnene, når hun rejser. Hils Din søster Marie fra mig og sig hende tak for brevet, denne gang får jeg ikke skrevet til hende, men næste gang, der går skib, skal hun få brev.

Jeg har i begyndelsen af denne måned haft brev fra Hans fra Antwerpen, han var lige kommen hjem fra Sydafrika og Ostindien, og nu er de på vej til Vladivostok, han ventede ikke, at de kom hjem igen til Evropa før om et år. Han færdes vide om i verden, og hjem har han ingensteds.

De danske Parisergymnaster har været en tur nede i Sønderjylland, men der måtte de ikke have lov til at fremvise gymnastik, og de fik ordre til at være ude af landet inden næste dags middag. Hans var med og det var heldigt for ham, at de blev udvist i samlet flok og ikke enkeltvis, da han skal ned på en gård på Als i sommer, så hvis han var bleven udvist, kunde han ikke kommet der. Den, der en gang er bleven udvist, må ikke sætte sin fod mer på Sønderjyllands grund. Og den, der har valgt at blive dansk undersåt, må heller ikke komme derned, det kan mange gange være hårdt for den, der har sin slægt på den anden side grænsen.

Hils nu alle derhjemme, kære Sanne, og lykke til sommerarbejdet! Det var godt, at Johanne havde det bedre, men gigt er noget, der er slemt til at komme igen.

I år skal højskolelærerne holde deres kursus i Norge, har jeg hørt, og det skal være på Eskelunds skole, der skulde Simon været med, kan han ikke komme, han måtte da kunne få nogen understøttelse, sådan en rejse vilde han have godt af for lange tider. Hils ham fra mig og bed ham tænke over det. Hils alle de søde børn, og lev så vel, og Gud i vold! De kærligste hilsener til Dig fra gamle

Bette faster.

Vallekilde, d.25de Maj 1913

Kære Sanne!

Tak for kortet, det er rart at høre en lille smule, når der kommer skib, jeg synes altid, jeg bliver så lang i ansigtet, når der ikke kommer et eneste or deroppefra.

Mon I nu har fået sommer deroppe, her står nu alt i sin fejreste pragt, nu i disse dage er det syrener og guldrejn, der blomstrer, og så om ikke ret længe kommer roserne. Du kender vel ikke noget til de piger, der er her på skolen, men Du ved nok, hvem de er, en datter af "Eliesar hjá Rubbekki", og en af "Eliesar á Kirkjuveg" og en af Daniel Mortensen i Tverå. De kommer ind til mig en gang imellem, jeg tror ikke, de endnu føler sig rigtig hjemme her. Det er heller ikke godt at blive hjemme imellem så mange. Du kan tro, jeg ønsker, at der var flere hos Eder, kære Sanne, det er så strængt at sidde og arbejde med e få, gid der dog måtte ske en forandring til det bedre.

Nu skal I snart have folketingsvalg, er det sandt at Andreas Samuelson skal opstilles som kandidat, det har Hilmar Hentze fortalte mig, jeg vil næsten ikke tro det, jeg håber, I får en bedre. Der er mange ny i folketinget efter valget, nu vil det vise sig, om de er bedre end de gamle, og det mærkelige er, at nu er alle partier ivrige for, at ministeriet blive siddende, der en nok ingen, der tør tage ansvaret af dem, der har gjort, hvad de kunde for at fortrænge ministeriets tilhængere. Tiden vil nu vise, hvordan det vil gå.

Nu er nok Marie kommen til København, men jeg har ikke hørt noget fra hende, bare hun nu må kunne få hjælp, for sit onde, det er vist ikke godt, at hun har gået med det i så mange år, uden at der er bleven gjort noget rigtig ved det. Jeg ved ikke, om jeg får hende at se, jeg rejser ikke til København, så hvis hun ikke kan komme herud ses vi ikke. Jeg har lovet ay komme til København til Maries ældste datters konfirmation, og rejse mere end en gang derind kan jeg ikke få råd til. Det kommer jo også meget an på, hvor længe Marie bliver hernede.

Jeg er snart en fremmed her i Vallekilde, det er så underligt at leve her, når de gamle en efter en forlader os enten ved død eller bortrejse. Du kan ikke tænke Dig, hvor Bentsen er bleven affældig, der er dag mange, der er raske i den alder; han forslår nu tiden med at spille kort, hvad han jo aldrig gjorde i tidligere tid, jeg tror ikke, kort fandtes i hans hus. Frøknr. Malling og Klausen går ind og spiller med, og når der ingen andre er til stede, må Dagny være fjerdemand. Peder Madsen og Kristen Pedersen går også somme tider op og spiller med ham. Det gør mig ligefrem ondt at tænke på det, jeg som har kendt ham i sin manddoms fulde kraft, det er så trist.

Jeg læste i et blad at det var småt med fiskeriet deroppe i år, og dødelighed imellem fårene, det er ikke godt, hvordan skal folk så leve. Det bliver måske bedere med fiskeriet senere på året, ellers ser det galt ud.

d.26de Jeg slutte, kære Sanne, med mange kærlige hilsener til alle. Jeg er lige ved at gøre en lille tur til Holbæk for at se til Eva.

Din hengivne

Bette faster.

Vallekilde, d.22de Juni 1913

Kære Sanne!

Tak skal Du have for Dit kære brev, det er næsten for meget for Dig at skulle skrive breve foruden alt det andet, Du har, men jeg bliver glad ved dem og er taknemmelig, bare det er nogen linjer. Det er rart at Du har fået Dig en lille have, om den så ikke er større end et "stuegulv", så må jeg tænke på haven her, den er 7 tønder land, så stor som en almindelig husmandssted, ja her er meget af alt, velsignelsen har i mange måder været over Vallekilde, bare det bliver påskønnet, som det skal.

Jeg vilde ønske, der kunde blive lidt lysere fremtidsudsigter for Eder, kære Sanne, det er ikke så let at leve under de kår, I har for øjeblikket, men vi må håbe på bedre tider. Hils Thurid fra mig, denne gang fik jeg brev fra hende, men nu har jeg ventet så længe på brev fra hende, nu må hun vente til "Botnia" næste Søndag. Ikke kom Marie herud, hun rejste jo allerede hjem forrige Lørdag. Bare hun nu alligevel ikke er rejst for tidlig. Jeg ventede hende, hun havde skrevet, at hun kom, men der blev så ikke tid til det.

Herude går alt godt i sommer, vejret er jo så dejligt, som man kan ønske sig det, og pigerne kan ikke have det bedre, jeg tror også, de er glade ved at være her allesammen. Færingerne ser da ud til at være glade, og fornøjede, de vil til København efter endt skoletid. I dag har der været en kone i besøg her, som var elev her den første sommer, jeg var sygeplejerske, hun har i sommer en datter på skolen. Når børnene af dem, jeg har plejet, kommer her på skolen, så mærker jeg, at jeg er rigtig gammel. På Tirsdag, St. Hans dag, skal der være kirkeligt møde her, og da kommer der en pastor Grell og taler, måske han bliver vor præst, når Wulff rejser, der er nok lidt tale om det, han har i sin tid været pastor Jungersens kapellan i Københavns valgmenighed. Jeg har også hørt noget om, at han gerne vil være valgmenighedspræst.. Han kone er datter af en realskolebestyrer Blegvad i Tranebjerg på Samsø, og hendes moder har jeg været sammen med her på skolen for 40 år siden, så går tiden. Den første Søndag i Juli bliver her menighedsmøde, så får vi nok endelig besked om, hvornår pastor Wulff rejser, nu begynder folk også at længes efter at få redelighed på, hvordan det skal blive. August bliver en travl måned her, først kommer det dansk Amerikanske stævne, så et kursus på otte dage for ældre højskolefolk, medlemmer af højskoleforeningen i København, og så har jeg også hørt, at en afdeling af K.F.U.M. vil holde noget her, de kalder sommerlejr, de var her for to år siden med en flok ganske unge piger, de så ud, som om de lige var konfirmerede. Der var en hel stab af lærerinder med dem og holdt dem i ave. Det kan blive ganske fornøjeligt med alt det, men det bliver nok for meget at være med til for gamle folk.

Jeg skal hilse Eder alle fra Mathilde Madsen, hende husker Du nok, Simon og Rasmus kender hun fra Askov. Hun har nu været omtrent et år på tuberkulose afdelingen på Holbæk sygehus, men nu er hun kommen til sin søster, der er gift og bor på en gård nede ve Hørve, der skal M. have sit fremtidige hjem. Der var nok ikke noget at gøre ved hendes sygdom, begge hendes lunger er angrebne og sin hørelse har hun så godt som mistet, hun havde benedder i det ene øre, og samtidig blev det andet også døvt, og stemmen er også borte, hun er aldeles hæs, det er strænge kår for hende, der var så dygtig og havde sådan lyst til sin gærning. Jeg var nede og besøgte hende en dag, og de bad mig komme derned og blive nogen dage, de vilde tage mig med en Søndag fra kirke, og det gør jeg nok en gang i sommer. Mathilde længes efter noges at tale med. Hils nu alle hjemme hos Dig, kære Sanne, Din mand og alle de søde børn, Din fader, når Du ser ham, og Din søster Marie, jeg skal snart skrive til hende.

Lev så vel, og Gud i vold!

De kærligste hilsener fra Din gamle

Bette faster.

Nu er ministeriet dannet, det er yderligt radikalt. Socialdemokraterne kom ikke med, de vilde nok ikke.

Jeg har set billedet af Eders folketingsmand i flere blade.

Den unge sygeplejerskes moder er død, Du ved hvem jeg mener, Johanne Pedersens moder, hun var Helge Bentsens svigermoder, hun skal begraves fra valgmenighedskirken i morgen. Jeg har endnu

ikke set Johanne P., siden hun kom herved igen. Hun var kommen ud til Holbæk for at blive opereret for blindtarmsbetændelse, men lægen mente ikke det var nødvendigt, men så døde hun pludselig af blodprop.

Vallekilde, d.13de August 1913

Kære Sanne og Simon!

Tak for kortet! Jeg fik ikke skrevet forrige gang med "Tjaldur", men nu skal se at få begyndt i tide, så jeg ikke kommer bagefter. I har nok hørt, at der blev holdt fest for mig 70 års dagen, det var en meget hyggelig og fornøjelig dag, jeg ønskede bare, at der havde været nogen af mine nærmeste med; men sådan skulde det nu ikke være. Jeg blev vækket om morgenen ved at Sigrid med eleverne snag uden for min dør "klokken går", og så kom den dejlige stol ind ad døren til mig. Jeg siger, at den skal være "Søndagsstol", jeg nænner næsten ikke at sidde på den til hverdags, det ler de ad. Du har nok også hørt, at jeg fik penge til en rejse til Viborg for at se domkirken med Skovgårds malerier, men jeg har ikke rigtig mod på den rejse nu på mine gamle dage, havde jeg været 20 år yngre, vilde det bedre passet mig. Men det bliver nok enden, jeg rejser derover, jeg har bekendte i Herning, og der kan jeg så hvile mig på vejen.

Nu er vi lige færdige med det Dansk Amerikanske stævne, og I kan tro, det har været fornøjeligt at være med til det. Hern var to familier fra Junction City, der var nærmeste naboer og gode venner med dem alle derovre og kendte dem ud og ind.. Det ene ægtepar havde en datter med der var på alder med Maries Kirstine, og de var så gode venner og kammerater og fulgtes ad til skole og skulde nu også gå til præst sammen. Kirstine vilde gerne været med til Danmark, hun elsker alt Dansk, jeg sendte så bud til hende, at hun måtte komme snart, hvis jeg skal se hende inden jeg dør. Jeg har nylig haft brev fra Marie, og jeg skal hilse fra hende, hun var midt i syltningen, de har så megen dejlig frugt derovre, og hvis vi kom ind ad døren, kunde vi få lov at smage på syltetøjet, jordbær, hindbær, og alt hvad tænkes kan, men det er for langt at komme hen og smage. Gud ske lov for, at de har det godt og intet mangler. Thrine, gamle Mrs.Jakobsen, som de kalder hende holder de alle så meget af. Kunde Du, kære Sanne, en gang få tid til at skrive lidt til Sanne vilde hun blive meget glad, jeg lægger hendes adresse i brevet.

Det næste, der nu skal foregå her på skolen, er K.F.U.K.s sommerlejr; i morgen kommer der en del unge piger fra København, de skal være her i otte dage, de hører nærmest til indre mission, men de vil gerne bo her, de har også været her for to år siden. Og til allersidst, de sidste otte dage i denne måned kommer en flok af Københavns højskoleforening og vil være "otte dage på højskole". Det er Københavns højskoleforening der har sat disse møder i gang, men de står åbne for enhver, der har lyst til at komme. Her er så noget hele måneden, I begyndelsen af Septbr. rejser så Povl Hansen og Sigrid til højskolelærer kursuset på Mors højskole. Eskeland har været herhjemme til mødet på Liselund og foruden ham to mere Nordmænd, der har talt dernede, en pastor Grønland og Jensen Bjerregrav, der, så vidt jeg ved, er forstander for den ny højskole på Ejds vold.

Kunde Du ikke, kære Sanne, gøre mig en tjeneste, Sanne i Amerika har bedt mig skaffe sig Sofie "i Ólastovus" adresse, vil Du ikke spørge hende søster Margrethe om den og så lade mig få den. Sanne og Sofie var så godt kendt med hinanden i Leith. Jeg har spurgt Nina "i Janstovu", om hun havde den, og hun sendte mig så en, men hun vidste ikke om den var rigtig, og derfor vilde jeg gerne have en, der var mere nøjagtig. Tror Du at Du kan gøre det, uden at det vil volde Dig altfor megen ulejlighed. Jeg lægger nogen frimærker i brevet, kunde Du ikke for denne ene gang købe mig nogen prospektkort deroppefra. Det kan Else nok besørge, jeg er sikker på, at hun er en flink pige, hils hende fra mig, jeg tænker tit på hende og alle de andre. Hils Jakob, nu fylder han snar 10 år, han er nu en stor dreng. Nu gror den slægt op, det tredje slægtled efter dem, jeg hører til. Hørte I biskop Ostenfeld, nu han var deroppe, han er vist en udmærket mand, efter alt hvad jeg har hørt om ham, en mand der er jævn i al sin færd ikke holdende på biskopværdigheden. Han boede vel i Sandegærde, den tid han opholdt sig i Thorshavn.

Når Du ser Din søster Marie, kære Sanne, vil Du så hilse hende fra mig, jeg havde tænkt på at skrive til hende denne gang, men jeg når det nok ikke. Lev så vel alle derhjemme, Gud være med Eder! De kærligste hilsener til alle både store og små fra Eders gamle Bette faster.

Du skal få et bedre brev en anden gang, der er så meget, der forstyrrer i denne tid.

Vallekilde, d.10de Septbr. 1913

Kære Sanne!

Først i går kom jeg hjem fra min rejse, og da fik jeg ikke sendt brev med posten, derfor sender jeg en dag en Hilsen over England, så Du kan vide at jeg har modtaget Dit brev. Tak for det og for kortene, dem er jeg rigtig glad ved. Alle brevene lå her, da jeg kom hjem, jeg rejste jo så mange steder omkring, så det kunde ikke hjælpe at sende dem til mig; jeg sagde også til Hilmar Hentze, inden jeg rejste, at han skulde gemme dem, til jeg kom tilbage. Om rejsen skal jeg skrive næste gang, jeg kan kun sige, at domkirken i Viborg var vidunderlig. Nu jeg er kommen her tilbage føler jeg først rigtig trætheden, men Du kan tro, at jeg også har faret omkring i de otte dage, kortet lød på, jeg undres selv over, at jeg kunde det.

Hils Marie Dahl, når Du ser hende og sig hende tak for brevet og billedet af de søde drenge, jeg skal skrive senere. Og hils alle de andre. Din faders og Din drengs fødselsdag var jeg i domkirken, jeg tænkte på dem, jeg tænker I var sammen den dag.

Det bliver kun denne lille hilsen denne gang, jeg kan næsten ikke skrive.

Kærlig hilsen til Dig, Simon og børnene! Lev vel! Gud i vold!

Din gamle

Bette faster.

Hils Din søster marie, hun skal få brev med "Vesta".

Vallekilde, d.4de Oktbr. 1913

Kære Simon og Sanne!

Tak for kortet, det er altid rart at hører lidt selv om der er en hilsen, jeg bliver altid så lang i ansigtet, når ”Tjaldur” kommer, og jeg ikke hører et eneste ord fra nogen deroppe. Jeg er glad ved at høre, at I får så mange elever til vinter, måske det nu vil blive bedre tiden for Eder, I trænger til lidt opmuntring i Eders arbejde, ellers bliver det for drøjt i længden. Jeg ønsker så meget, at det må gå frem mod lyse tider for Eder, det er så strængt at blive ved med at arbejde, når det bliver så lidt påskønnet. Jeg sidder nu og tænker på, kære Sanne, at det i dag er Din søster Maries fødselsdag, hun fylder 40, ja tiden går, og meget er forandret i løbet af den tid, det er også et langt åremål. Sidst i Septbr. var her efterårsmøde, og i år havde vi Dr. Moltesen til at tale herude ved mødet, han holdt to foredrag, og de var værd at høre. Han har en gang for flere år siden talt her ved et kirkeligt møde, og den gang talte han om kejser Augustus og Romerriget i modsætning til Jesus og hans rige, og den gang jeg hørte, han skulde komme her til efterårsmøde, ønskede jeg, han vilde tale om det samme emne, og jeg fik mit ønske opfyldt. Han talte om det samme, men meget mere fyldigt denne gang. Hans andet foredrag var nærmest religionsfilosofisk, men der var dog meget jeg godt kunde følge med i. Appel var her, han holdt to ypperlige historiske foredrag om Danmark i 1813 og i 1863, de var gode at få forstand af. P.A. Rosenberg talte om digterens Paludan Müller og læste op af hans værker, og pastor Wulff holdt foredrag om de kirkelige forhold i nutiden.

Nu er her delingsfører kursus, og i begyndelsen af denne uge var her indkvartering, høst manøvrerne blev holdt her i nærheden. Her på skolen var der en oberstløjtnant, en premierløjtnant, en intendant, to stabssergeanter, to under korporaler og 8 menige. En dag var der kongevern nede ved Føllesløv, hele huset herfra var og så på det, alle skolebørnene havde fri og var dernede, de var henrykte. Niels var den eneste der ikke kam med, han havde glædet sig sådan til at får en rigtig levende konge at se, men så fik han et dårligt ben og måtte ligge i sengen. Han trøstede sig, da jeg blev hjemme hos ham. Om aftenen var alle de soldater, der var indkvarterede her på egnen, indbudt af Povl Hansen til at komme herop på skolen, og deres værter med. En pastor Storm, der er præst ved citadelkirken, var herude, han er en god ven af Vallekilde, han talte ført for forsamlingen, han kunde ikke rigtig tiltale dem, jeg tænker, han var for langtrukken, men da Povl Hansen kom op på talerstolen og begyndte at fortælle om Trier, og hvordan skolen her var bleven til, blev der død stille. Efter taler og sang var der dækket pænt kaffebord, og der var vel 4-500 mennesker, der blev bænket og skænket. Jeg tror nok det gjorde godt indtryk på soldaterne, de var også allesammen så pæne, det var en fornøjelse at se dem. Der blev sagt, at kongen vilde komme her til skolen, men han kom bare ikke, greverne og baronerne har måske frarådet ham det, dem er der Guds velsignelse af her i Holbæk amt. Kongen boede på Lerchenborg, og prins Harald boede på Egemark. Jeg kan ikke lade være med i mit stille sind at sige, gøgl og narrestreger. Godt er det, at det er gøgl og ikke bitter alvor.

Dat kan godt være, at jeg i morgen rejser ud til Holbæk, Thomas Hansen ældste dreng skal konfirmeres og de har bedet mig komme derud, men jeg ved ikke, om jeg bliver rask nok til det. Jeg var så syg natten mellem Onsdag og Torsdag, at jeg troede at min sidste stund var kommen, men endnu skulde det ikke være. jeg får de anfald en gang imellem, men nu er det ellers længe siden, det er noget med hjertet, og det bliver nok til sidst min død. Natten før drømte jeg at Din fader var her, men det var så underligt, jeg kunde ikke få ham at se, og jeg syntes, det var mærkeligt, at han ikke søgte mig op.

Havde det været i Bentsens unge dage, havde han ordentlig været på tæerne ved de militære skuespil herude, nu vilde han helst være fir for at høre og se noget, han vil helst være i fred hjemme nu han er bleven gammel. Hils nu alle derhjemme, kære Sanne, hvad mon det bliver til med Thurid, mon hun kommer hened? Siden jeg drømte om Din fader, har jeg ikke kunnet blive den tanke kvit, at han måske er rejst hjem, han er jo gammel og udslidt. Hils alle børnene, jeg tænker til på dem.

Og så må I kære Simon og Sanne have godt! Gud i vold!

De kærligste hilsener fra

Bette faster.

p.t. Slagelse, d.2den Nvbr. 1913

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, som jeg modtog her i Slagelse. Jeg er for en uges tid siden kommen herved til Gudrun, hun sendte bud efter mig og bad mig komme herne og være en lille tid. Jeg har ikke noget imod at være lidt hernede, men jeg befinder mig bedst i Vallekilde, der synes jeg, at jeg har fast grund under fødderne.

Nu er I så i gang med skolen derhjemme, jeg vil ønske for Eder, at I må få en god vinter, og at det må være flinke unge mennesker, I får at arbejde med. Jeg så navnet på en Færing, der var indmeldt til Vallekilde, han hed Aksel Mouritsen, og Mads sagde, da jeg var i Valby og hilste på Thurid, at han var "Trol Annes" søn. Om der er flere Færing er ved jeg ikke. Skolen åbnes på Tirsdag, men jeg bliver nok her en fjorten dages tid endnu. På Torsdag den 6te Nvbr. er det pastor Kochs sølvbryllupsdag, da skal der være stor fest ude i Ubberups valgmenighedskreds, og da Gudrun skal med til festen, vil hun gerne, at jeg den dag skal være hos børnene. Der er syv børn, og de kan nok sætte liv i huset, de er søde og gode mod mig, men når man er bleven 70, kan man somme tider blive træt.

I morgen åbnes menighedsskolen på Liselund med et offentligt møde, og det kan være, jeg så skal derhen, det er lige tæt her ved. Pastor Helveg er en af talerne og ham glæder mig til at høre, jeg er glad, når jeg en enkelt gang kan få ham at høre, der er for mig ingen som han.

Jeg har ventet at høre lidt fra Thurid, hun skulde rejse over til Elinborg i Svendborg og fra hende til Askov, jeg skrev så til hende om at gøre et lille ophold i Slagelse på hjemvejen, så vi kunde ses her, men jeg har ikke hørt noget fra hende, og jeg ved ikke, om hun er kommen tilbage til Valby. Marie skrev, at Hjalmar og hendes Jakob skulde rejse til København med "Vesta" d.25de, så de må nu være ankomne. Hvor længe mon Hjalmar tænker på at blive hernede, han bliver da vel nok vinteren over, når han skal noget rigtig ud af sit ophold. Mads fortalte mig, at Kristian havde fået en datter til, bare nu hans kone må være rask, så kan de have det rigtig godt. Jeg var glad ve at se Thurid, og det er en glæde for hendes moder at have hende hos sig en lille tid, det kan godt være, det bliver sidste gang de mødes her på jorden. Anna er fyldt 75, så hun er ikke ung mere, Din fader er to år ældre, ja, nu er vi alle gamle folk. Det er godt, at Din fader er så rask, hils ham, når Du ser ham. Hvordan har Zakarias det, er han helt kommen sig, hils ham fra mig. Hører Du fra Sunneva en gang imellem, det er længe siden jeg har hørt noget fra hende, hun er nu ikke meget for at skrive, man skulde tro hun havde god tid til det, børn har hun ingen af, og pige har hun vel. Jeg venter at høre lidt fra hende til jul, da plejer hun gerne at sende mig en hilsen. Nu har Du vel pige til at hjælpe Dig, kære Sanne, ellers kan Du umulig overkomme arbejdet, det kan være strængt nok alligevel, børnene skal da også passes.

Nu må Du hilse Simon og alle de kære børn mange gange. Gud give, I må have det rigtig godt i vinter! De kærligste hilsener til Dig, kære Sanne, fra Din gamle Bette faster.

Hils Marie Dahl, når Du ser hende.

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev og hils børnene og sig dem tak for deres, det glædede mig at de tænkte på "abbasystir". Jeg var endnu i Slagelse, da jeg modtog Dit brev, jeg er først kommen tilbage hertil for et par dage siden, så det kniber med at få skrevet lidt for at Du ikke skal vente forgæves på brev fra mig. Jeg hører at der skal skib derop d.12te, og så skal Du få mit rigtige julebrev. Jeg var jo 5 uger nede i Slagelse, og når jeg så kommer hjem igen ligger der bunker af tøj til mig at gøre i stand. Det er jo bare godt, at jeg kan gøre det, og jeg er glad, så længe Vorherre under mig kræfter til at kunne være lidt til gavn, jeg ved ikke, hvor længe det kan vare.

Så har I da fået 11 elever, og flere kommer der vel ikke. En af dem, der er her på skolen, havde vist haft bedre af at komme til Eder og blive kvikket op, han fortsår vist ikke meget af det han hører her, efter hvad jeg kan forstå. han er fra Porkere og været ude at fiske fra sit 14de år, og nu er han 20.

Han er fra et meget fattigt hjem.

Du må undskylde at brevet ikke bliver længere denne gang, Du får mere senere. Årsskriftet er ikke kommet endnu, ellers vilde jeg sendt Dig det.

Lev nu rigtig vel, kære Sanne! Hils alle Dine både store og små.

De kærligste hilsener til Dig fra Din gamle

Bette faster.

Hils Kristian og hans kone.